

Scenariusz zgodny z podstawą programową

praca z wykorzystaniem nowych mediów i metod aktywizujących (45 min)

Co komu wolno, czyli o prawie autorskim

Opracowała: Jolanta Manthey

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe

Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ świadomie, odpowiedzialnie uczestniczy w kulturze
- ✓ poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego
- ✓ nabywa umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie informacyjnym
- ✓ doskonali umiejętności związane z czytaniem ze zrozumieniem
- ✓ kształtuje umiejętność współpracy w grupie

Metody:

- ✓ praca z tekstem
- ✓ praca indywidualna i praca w grupach
- ✓ „jigsaw”

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy
- ✓ dostęp do Internetu

WSKAZANIA ZGODNE Z POSTAWĄ

JĘZYK POLSKI

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Odbiór tekstów kultury. Uczeń lub uczennica:

- wyszukuje w tekście (publicystycznym, popularnonaukowym, naukowym) potrzebne informacje cytując je, zachowując kontekst oraz prawa autorskie;
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (rozdziela wątek główny i poboczny, argumenty i przykłady, fakty i opinie).

Samokształcenie. Uczeń lub uczennica:

- rzetelnie korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich; rozumie znaczenie poprawnego cytowania źródeł i odpowiedzialnego wykorzystania treści;
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników własnej pracy – przygotowuje np. referaty, wystąpienia lub projekty multimedialne, dbając o właściwą kompozycję, jasność wypowiedzi i spójność argumentacji.

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Kształcenie literackie i kulturowe.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń lub uczennica:

- przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, naukowych lub popularnonaukowych; zauważa ich strukturę (teza, argumenty, wnioski) i potrafi je przedstawić w formie własnej wypowiedzi

Kształcenie językowe.

Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń lub uczennica:

- rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną); potrafi wskazać środki językowe służące realizacji tych funkcji.

Tworzenie wypowiedzi.

Elementy retoryki. Uczeń lub uczennica:

- przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, naukowych lub popularnonaukowych; zauważa ich strukturę (teza, argumenty, wnioski) i potrafi je przedstawić w formie własnej wypowiedzi.

Mówienie i pisanie. Uczeń i uczennica:

- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadniając własne stanowisko w sposób rzeczowy i kulturalny;
- buduje wypowiedź świadomie, z uwzględnieniem funkcji językowej, celu i adresata; wykorzystuje zasady retoryki (np. przejrzysta struktura, właściwe środki językowe);

- reaguje na przejawy agresji językowej, np. prosi o doprecyzowanie, wskazuje sprzeczność wypowiedzi, dba o kulturę dyskusji;
- formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze oraz wypowiada się w dyskusji, przestrzegając norm językowych i etycznych.

Samokształcenie. Uczeń lub uczennica:

- rozwija umiejętność pracy samodzielnej (np. przygotowując prezentacje, artykuły, projekty) i potrafi zaprezentować własne stanowisko;
- porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie; syntetyzuje treści wokół głównego tematu/zagadnienia i wykorzystuje je w swoich wypowiedziach.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Prawo i sądy. Uczeń lub uczennica:

- wyjaśnia, czym jest prawo i na czym polega różnica między normami prawnymi a normami religijnymi, moralnymi i obyczajowymi;
- wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nieznanostwo prawa szkodzi itp.) oraz wyjaśnia konsekwencje ich łamania.

Szkoła ponadpodstawowa

Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń lub uczennica:

- rozróżnia normy prawne od innych typów norm (religijnych, obyczajowych, moralnych), wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nieznanostwo prawa szkodzi) i wyjaśnia ich znaczenie oraz konsekwencje ewentualnego naruszenia.

INFORMATYKA

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII).

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń lub uczennica:

- opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci (bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji, dzielenie się informacją);
- postępuje etycznie w pracy z informacjami, zna zasady netykiety i stosuje się do nich, rozumie potrzebę poszanowania praw autorskich.

Szkoła ponadpodstawowa

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń i uczennica:

- postępuje zgodnie z zasadami netykiety i regulacjami prawnymi dotyczącymi ochrony danych osobowych, informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej; ma świadomość konsekwencji naruszeń w tym zakresie.
- respektuje obowiązujące prawo i normy etyczne związane z korzystaniem oraz rozpowszechnianiem oprogramowania (cudzych i własnych aplikacji) i dokumentów elektronicznych.

Przebieg lekcji:

• FAZA WSTĘPNA

Zajęcia dobrze byłoby przeprowadzić w pracowni internetowej/multimedialnej, aby uczniowie mieli dostęp do Internetu; w przypadku braku takich możliwości wystarczy wykorzystać karty pracy.

Lekcję można rozpocząć od rozmowy na temat współczesnych form uczestnictwa w kulturze: W jaki sposób współcześnie korzystamy z kultury? (ważne, żeby w rozmowie pojawiły się wątki związane z działaniem internetowych serwisów umożliwiających ściąganie filmów i książek); Jakie są przyczyny popularności „piractwa”? (odpowiedzi wydają się oczywiste — łatwość i szybkość dostępu, niskie lub żadne koszty);

Jakie są (mogą być) konsekwencje upowszechniania się takich praktyk? (można spodziewać się odpowiedzi dotyczących konsekwencji prawnych, warto zwrócić uwagę, że problem ma szerszy wymiar).

Nauczyciel podaje temat lekcji, zapowiadając pracę metodą jigsaw (omówienie poniżej).

• FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup i rozdaje karty pracy (w przypadku, gdy zajęcia odbywają się w pracowni komputerowej z dostępem do Internetu, wystarczy podać wskazane w kartach pracy adresy stron www, a na kartach pozostawić polecenia). Członkowie każdej grupy pracują, wykorzystując te same materiały. Po upływie czasu przeznaczanego na pracę samodzielną (5 minut) uczniowie w grupach opracowują problem i ustalają sposób przekazania wiedzy innym (5-7 minut). Po skończonej pracy uczniowie łączą się w inne zespoły, odliczając w każdej grupie od 1 do 5, jedynki z wszystkich grup tworzą nową grupę, analogicznie pozostałe numery. Teraz każdy z zespołów składa się z ekspertów, którzy na forum nowej grupy dzielą się swoją wiedzą w zakresie opracowanych zagadnień (każdy z ekspertów ma 3 minuty na prezentację zagadnienia, pozostali uczniowie notują).

• FAZA PODSUMOWUJĄCA

Burza mózgów: Czemu służy prawo autorskie?

Wspólnie z uczniami nauczyciel formułuje wnioski i zapisuje na tablicy.

Do wykorzystania prezentacja na temat podziału praw autorskich:

<https://prezi.com/view/huGbcxxyqGntmARgwWH/> [dostęp: 07.09.2024 r.]

PROPONOWANE ŹRÓDŁA

1. <https://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim/wlasnosc-intelektualna#gsc.tab=0> [dostęp: 07.09.2024 r.]
2. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19940240083/U/D19940083Lj.pdf> [dostęp: 07.03.2025 r.].
3. <http://www.prawoautorskie.gov.pl> [dostęp: 07.09.2024 r.]
4. <https://www.euipo.europa.eu/pl/observatory/awareness/faqs-on-copyright> [dostęp: 07.09.2024 r.].

KARTA PRACY:

Grupa I

Zapoznaj się z materiałami i odpowiedz na pytania:

Jakiego rodzaju utwory są przedmiotem prawa autorskiego?

Co obejmuje ochrona prawa autorskiego?

Jakie formalności muszą być dopełnione, by twórcę chroniło prawo autorskie?

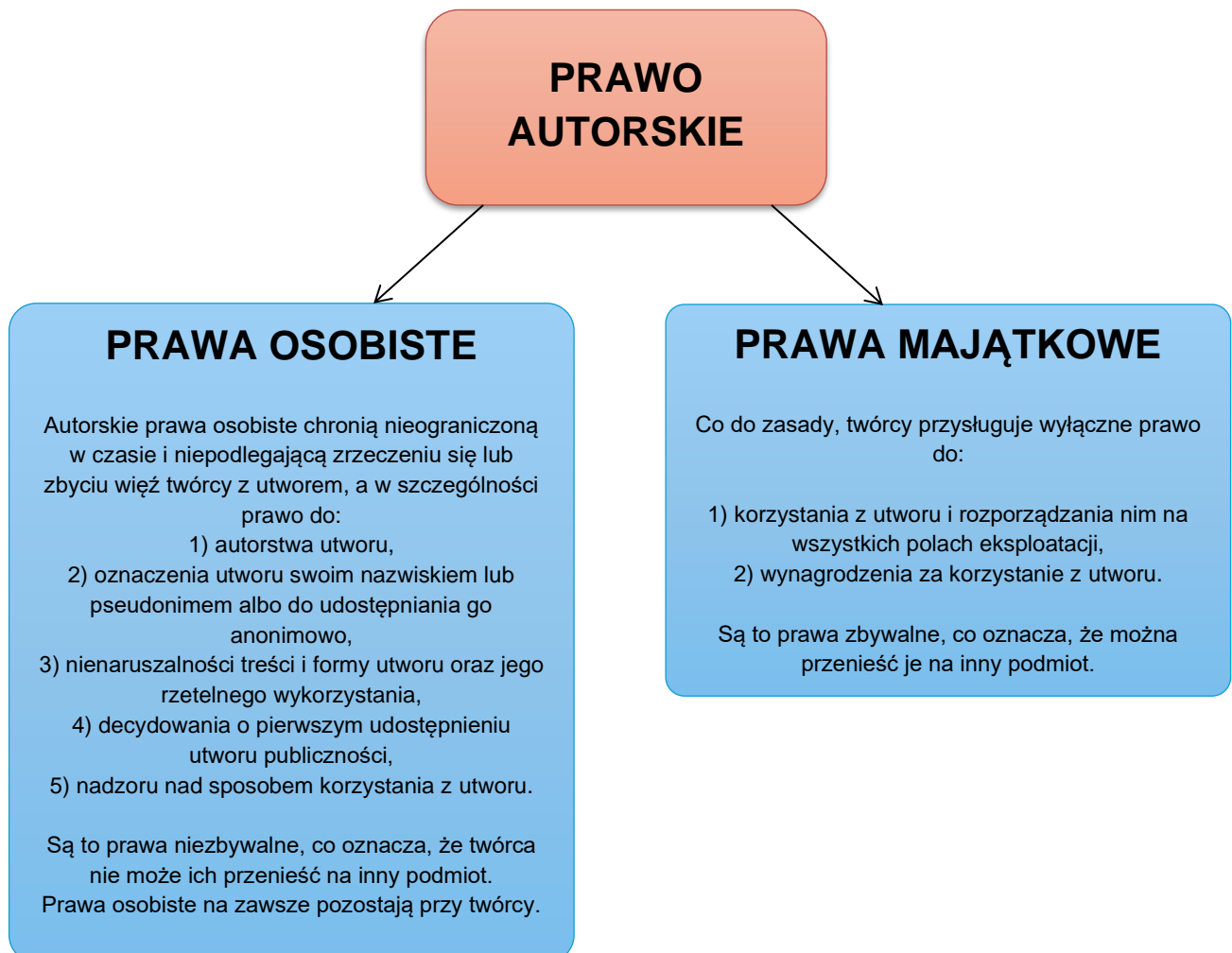
Jakie elementy składają się na ogół praw twórcy utworu?

Czego dotyczą prawa pokrewne?

Wspólnie z członkami swojej grupy opracuj sposób przekazania opracowanego materiału (plakat, wykład, schemat).

Definicja - Prawa autorskie

Ogół praw przysługujących twórcy utworu, w tym prawo twórcy do decydowania o sposobie korzystania z utworu i czerpania z niego korzyści.

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Rozdział 1

Przedmiot prawa autorskiego

Art. 1.

1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).

2. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:

- 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
- 2) plastyczne;
- 3) fotograficzne;
- 4) lutnicze;
- 5) wzornictwa przemysłowego;
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
- 9) audiowizualne (w tym filmowe).

2¹. Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.

3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.

4. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24.

KARTA PRACY:

Grupa II

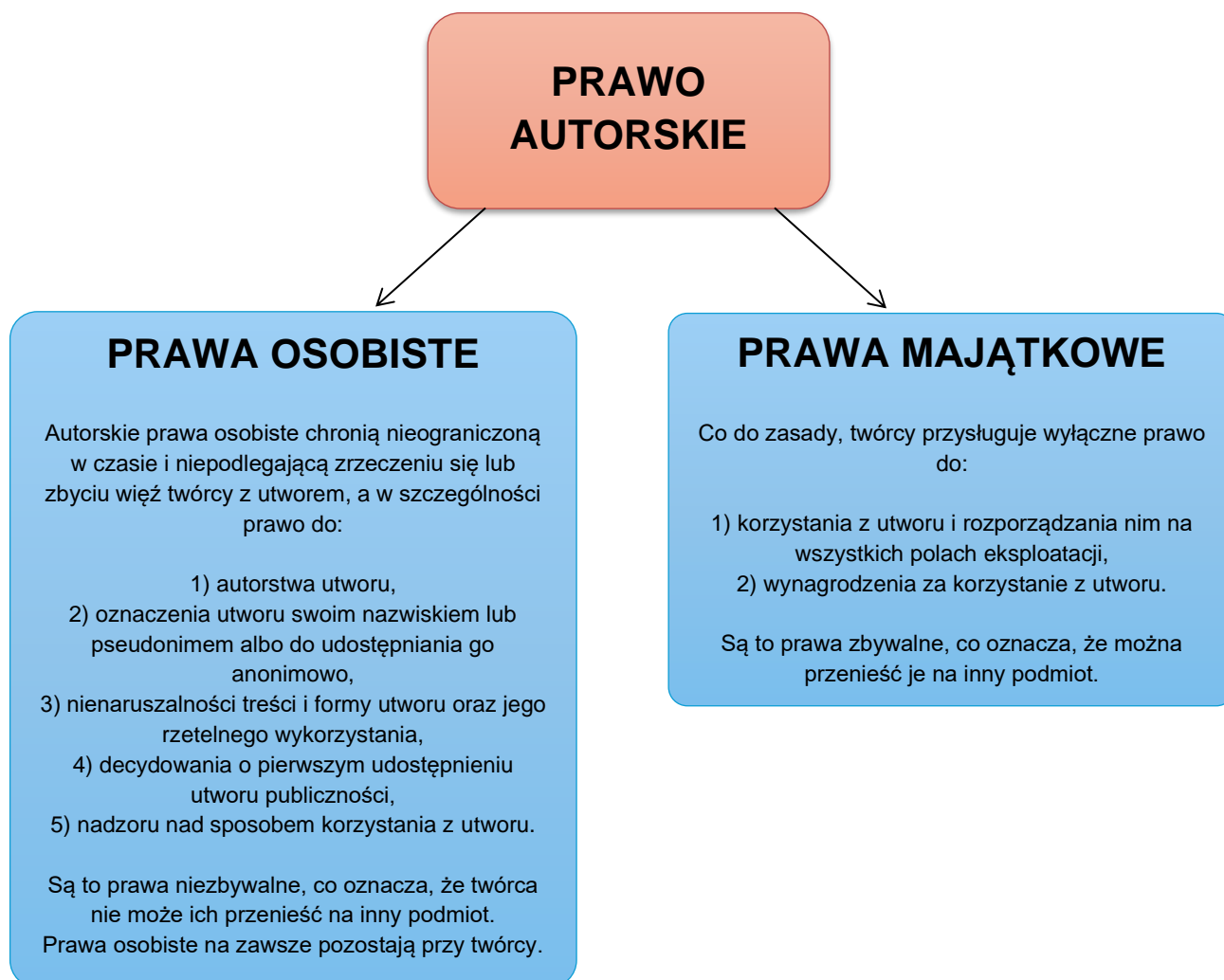
Zapoznaj się z materiałami i odpowiedz na pytania:

- A) Czego dotyczą przepisy prawa autorskiego w zakresie praw osobistych?
- B) Czy utwór podpisany pseudonimem jest objęty ochroną?
- C) Czy udostępnienie utworu oznacza wyzbycie się praw osobistych autora do niego?
- D) Na czym polega ochrona praw osobistych?
- E) Jakie prawa przysługują autorowi po udostępnieniu utworu?

Wspólnie z członkami swojej grupy opracuj sposób przekazania opracowanego materiału (plakat, wykład, schemat).

Definicja – Prawa autorskie

Ogół praw przysługujących twórcy utworu, w tym prawo twórcy do decydowania o sposobie korzystania z utworu i czerpania z niego korzyści.

USTAWA
z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Rozdział 3 Treść prawa autorskiego

Oddział 1

Autorskie prawa osobiste

Art. 16.

Art. 16. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, autorskie prawa osobiste chronią nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności prawo do:

- 1) autorstwa utworu;
- 2) oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo;
- 3) nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania;
- 4) decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
- 5) nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24.

KARTA PRACY:

Grupa III

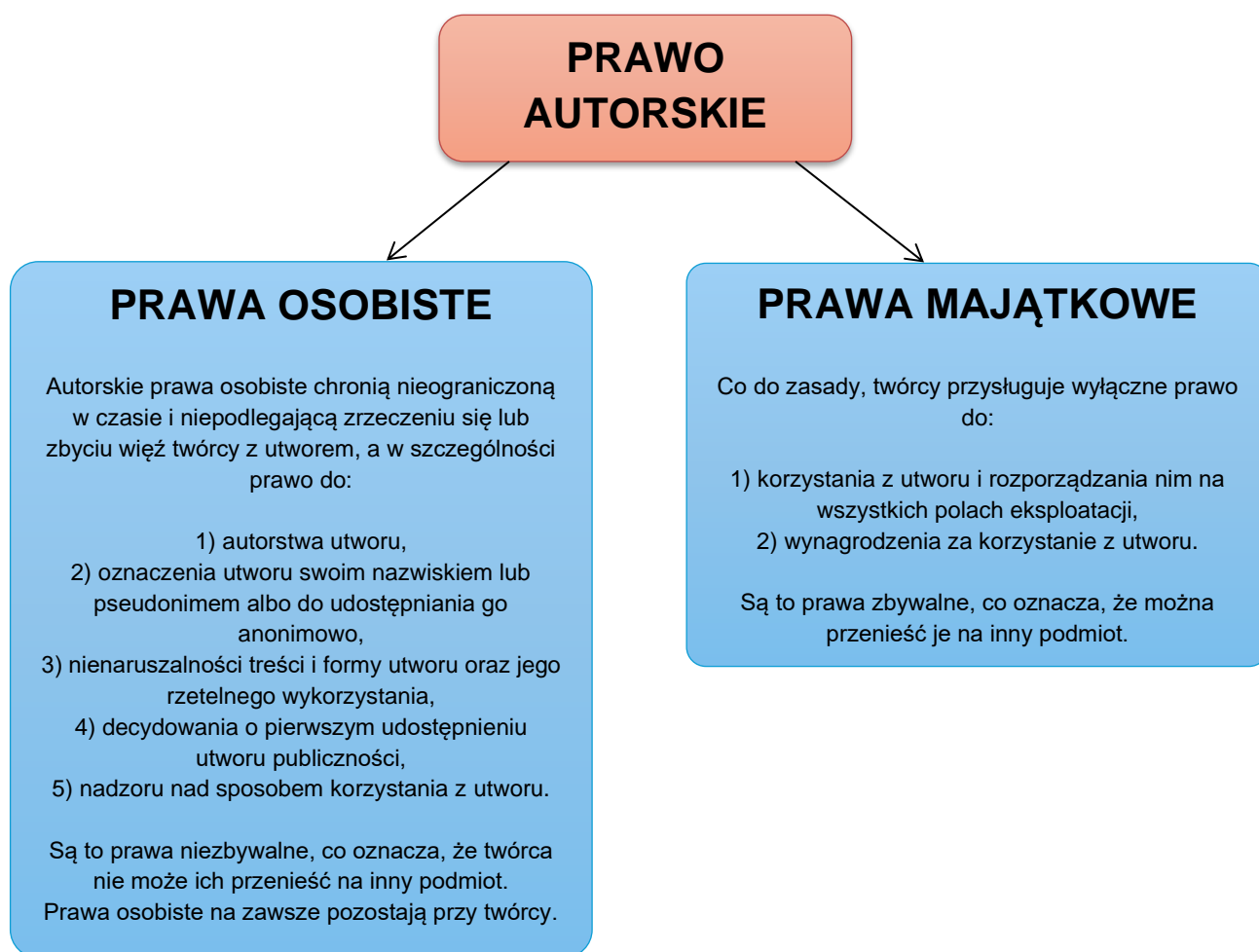
Zapoznaj się z materiałami i odpowiedz na pytania:

- A) Czego dotyczą przepisy prawa autorskiego w zakresie praw majątkowych?
- B) Czy udostępnienie utworu oznacza wyzbycie się praw majątkowych autora do niego?
- C) Kiedy możemy nieodpłatnie korzystać z utworu?
- D) Jakie instytucje mają prawo korzystać z utworów i na jakich warunkach?

Wspólnie z członkami swojej grupy opracuj sposób przekazania opracowanego materiału (plakat, wykład, schemat).

Definicja - Prawa autorskie

OGÓL praw przysługujących twórcy utworu, w tym prawo twórcy do decydowania o sposobie korzystania z utworu i czerpania z niego korzyści.

Opracowano na podstawie:

https://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim/prawa_autorskie#gsc.tab=0

[dostęp: 07.09.2024 r.]

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹⁾

Oddział 2

Autorskie prawa majątkowe

Art. 17.

Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórcy przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu.

Oddział 3

Dozwolony użytek chronionych utworów

Art. 23.

1. Bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego. Przepis ten nie upoważnia do budowania według cudzego utworu architektonicznego i architektoniczno-urbanistycznego oraz do korzystania z elektronicznych baz danych spełniających cechy utworu, chyba że dotyczy to własnego użytku naukowego niezwiązanego z celem zarobkowym.
2. Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

Art. 27.

1. Instytucje oświatowe oraz podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu, w tym zwielokrotnić rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów nieprzekraczające 25 % objętości utworu, pod warunkiem że korzystanie to nie ma charakteru zarobkowego oraz odbywa się na odpowiedzialność tych instytucji lub podmiotów, na ich terenie lub w innym miejscu, lub za pośrednictwem bezpiecznego środowiska elektronicznego dostępnego, dzięki zastosowaniu procedur uwierzytelniających, tylko dla uczących się i nauczających lub prowadzących działalność naukową w danej instytucji lub danym podmiocie.
2. Uznaje się, że korzystanie z utworu na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych za pośrednictwem bezpiecznego środowiska elektronicznego, w sposób określony w ust. 1, odbywa się w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie

członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w którym dana instytucja oświatowa lub dany podmiot mają siedzibę.

Art. 28.

1. Instytucje oświatowe, uczelnie, federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 534), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796), Centrum Łukasiewicz i instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz prowadzące działalność, o której mowa w art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. z 2024 r. poz. 925 i 1089), oraz instytucje dziedzictwa kulturowego mogą:

- 1) użyczać, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych,
- 2) zwielokrotniać utwory znajdujące się na stałe we własnych zbiorach, niezależnie od f formatu lub nośnika, w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony tych zbiorów,
- 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek – jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.

2. Zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić do zwiększenia liczby egzemplarzy utworów i powiększenia zbiorów, odpowiednio użyczanych i udostępnianych na podstawie ust. 1 pkt 1 i 3.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli udostępnianie w określony w nim sposób odbywa się na podstawie uprzednio zawartej umowy z uprawnionym.

4. Z tytułu użyczania egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2022 r. poz. 2393), zwane dalej „bibliotekami publicznymi”, przysługuje wynagrodzenie określane i wypłacane na zasadach określonych w oddziale 4.

5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, przysługuje po spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 35² ust. 1:

- 1) twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim;
- 2) tłumaczowi na język polski utworu wyrażonego słowem, powstałego w języku obcym i opublikowanego w języku polskim;
- 3) współtwórcy utworu, o którym mowa w pkt 1, którego wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym;
- 4) wydawcy utworu wyrażonego słowem i opublikowanego w języku polskim.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje za użyczenie egzemplarza utworu w celu korzystania z niego wyłącznie na terenie biblioteki publicznej.

7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do użyczania egzemplarzy przez Bibliotekę Narodową.

Art. 29.

Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24.

KARTA PRACY:

Grupa IV

Zapoznaj się z materiałami i odpowiedz na pytania:

- A) Jak długo utwór chroniony jest prawem autorskim?
- B) Kiedy dzieło filmowe przestaje być chronione prawem autorskim?
- C) Jakie instytucje mają prawo korzystać z utworów i na jakich warunkach?
- D) Na czym polega ochrona autorskich praw majątkowych?

Wspólnie z członkami swojej grupy opracuj sposób przekazania opracowanego materiału (plakat, wykład, schemat).

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Rozdział 4

Czas trwania autorskich praw majątkowych

Art. 36.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:

- 1) od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych;
- 2) w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;
- 3) w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia;
- 4) w odniesieniu do utworu audiowizualnego – od śmierci najpóźniej zmarłej z wymienionych osób: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki skomponowanej do utworu audiowizualnego;
- 5) w odniesieniu do utworu słowno-muzycznego, jeżeli utwór słowny i utwór muzyczny zostały stworzone specjalnie dla danego utworu słowno-muzycznego – od śmierci później zmarłej z wymienionych osób: autora utworu słownego albo kompozytora utworu muzycznego.

Art. 39.

Czas trwania autorskich praw majątkowych liczy się w latach pełnych następujących po roku, w którym nastąpiło zdarzenie, od którego zaczyna się bieg terminów określonych w art. 36 i art. 37.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24.

Definicja - Ochrona praw autorskich

Osoba – twórca lub uprawniony – której autorskie prawa (osobiste lub majątkowe) zostały zagrożone, bądź naruszone działaniem osób trzecich, ma prawo/może żądać od innej osoby określonego zachowania.

Wykorzystanie cudzego utworu bez zezwolenia, poza przypadkami, w których korzystanie utworu mieści się w zakresie dozwolonego użytku, może rodzić konsekwencje o charakterze:

1) **cywilnym:**

W przypadku naruszenia autorskich praw majątkowych podmiot, którego prawa zostały naruszone może żądać m.in:

- zaniechania naruszeń;
- usunięcia skutków naruszenia;
- naprawienia szkody wyrządzonej naruszeniem;
- wydania uzyskanych korzyści;
- opublikowania w prasie oświadczenia o odpowiedniej treści i formie;
- podania do publicznej wiadomości treści orzeczenia sądowego;

2) **karnym:**

niezależnie od odpowiedzialności cywilnej, zarówno w przypadku, gdy naruszenie dotyczy praw osobistych jak i majątkowych, jeżeli wypełnia znamiona przestępstwa (art. 116-119 PrAut), sprawcy grozi odpowiedzialność karna, zagrożona karą grzywny, ograniczenia wolności jak również pozbawienia wolności.

Przestępstwem jest np. rozpowszechnienie cudzego utworu bez zezwolenia albo wbrew warunkom zezwolenia, zarówno w wersji oryginalnej jak i w postaci opracowania (art. 116 ust. 1 PrAut.), utrwalenie lub zwielokrotnienie cudzego utworu, bez uprawnienia albo niezgodnie z jego warunkami, w celu rozpowszechnienia utworu (art. 117 ust. 1 PrAut.), jak również przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego utworu bądź wprowadzenie w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu (art. 115 ust. 1 PrAut.).

3) **dyscyplinarnym:** poza odpowiedzialnością cywilną i karną naruszenie prawa autorskiego może również rodzić odpowiedzialność dyscyplinarną (np. nauczyciele akademicy).

Opracowano na podstawie:

https://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawieautorskim/ochrona_praw_autorskich#gsc.tab=0 [dostęp: 07.09.2024 r.]

KARTA PRACY:

Grupa V

Zapoznaj się z materiałami i odpowiedz na pytania:

- A) Co oznacza termin „przeniesienie praw autorskich”?
- B) W jaki sposób dokonuje się przeniesienie praw autorskich?
- C) Czego dotyczy umowa o przeniesieniu praw autorskich?
- D) Jakie elementy musi zawierać taka umowa?

Wspólnie z członkami swojej grupy opracuj sposób przekazania opracowanego materiału (plakat, wykład, schemat).

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹⁾

Przejęcie autorskich praw majątkowych

Art. 41.

1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej:

- 1) autorskie prawa majątkowe mogą przejść na inne osoby w drodze dziedziczenia lub na podstawie umowy;
- 2) nabywca autorskich praw majątkowych może przenieść je na inne osoby, chyba że umowa stanowi inaczej.

2. Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub licencja obejmują pola eksploatacji wyraźnie w nich wymienione.

3. Nieważna jest umowa w części dotyczącej wszystkich utworów lub wszystkich utworów określonego rodzaju tego samego twórcy mających powstać w przyszłości.

4. Umowa może dotyczyć tylko pól eksploatacji, które są znane w chwili jej zawarcia.

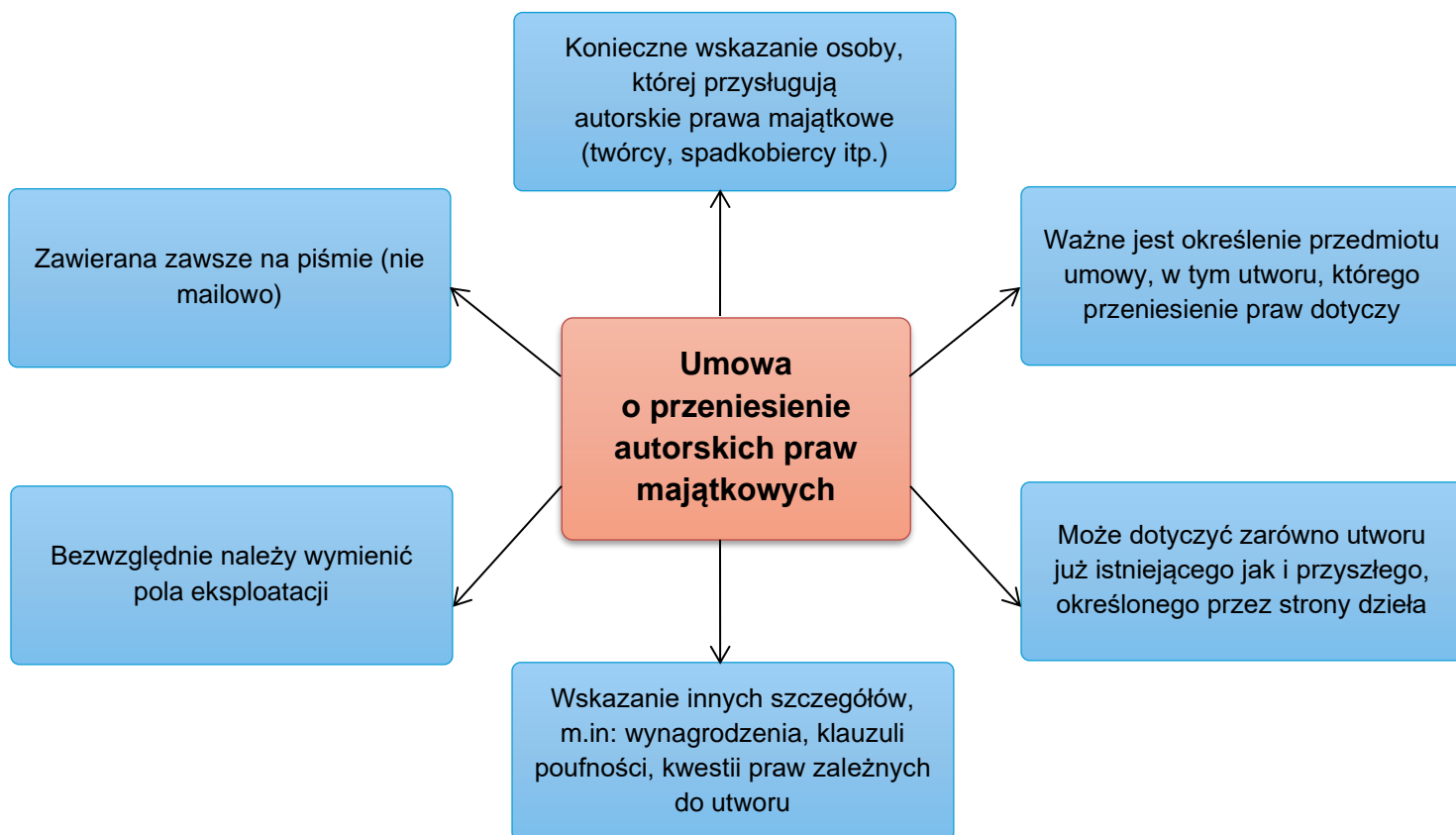
5. Twórca utworu wykorzystanego lub włączonego do utworu audiowizualnego oraz utworu wchodzącego w skład utworu zbiorowego, po powstaniu nowych sposobów eksploatacji utworów, nie może bez ważnego powodu odmówić udzielenia zezwolenia na korzystanie z tego utworu w ramach utworu audiowizualnego lub utworu zbiorowego na polach eksploatacji nieznanych w chwili zawarcia umowy.

Opracowano na podstawie:

Tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 24

Definicja - Przeniesienie praw autorskich

Oświadczenie woli stron zawarte w formie umowy cywilno-prawnej, określającej zasady i warunki przeniesienia praw autorskich do utworu (umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych).

Opracowano na podstawie:

https://legalnakultura.pl/pl/prawo-w-kulturze/b-przewodnik-b-po-prawie-autorskim/przeniesienie_praw_autorskich#gsc.tab=0 [dostęp: 07.09.2024 r.]